

A Kúria végzése

Az ügy száma: Kvk.IV.39.023/2024/2.
A tanács tagjai: Dr. Kalas Tibor a tanács elnöke
Dr. Dobó Viola előadó bíró
Dr. Balogh Zsolt bíró
A kérelmező: Méhkeréki Románok Egyesülete
Cím2
A kérelmező képviselője: Dr. Csótya Andrea
Cím3
Az eljárás tárgya: választási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: kérelmező
A felülvizsgálni kért határozat: a Nemzeti Választási Bizottság 26/2024. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 26/2024. számú határozatát megváltoztatja, és elrendeli a Méhkeréki Románok Egyesülete Cím2 székhelyű, a Gyulai Törvényszék által 04-02-0000930 bírósági nyilvántartási számú civil szervezet – az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban tartott 2024. évi választásán – jelölő szervezetként való nyilvántartásba vételét.

A felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) a 2024. március 12-én meghozott 8/2024. számú határozatával 2024. június 9. napjára tűzte ki az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2024. évi választását. A kérelmező mind a 2014. évi, mind a 2019. évi általános nemzetiségi önkormányzati választásokon jelölő szervezetként kérte nyilvántartásba vételét, települési képviselőket, megyei listákat és országos listát is állított mindkét választáson.

Az NVB határozata

[2] Az NVB 26/2024. számú, 2024. március 21. napján kelt határozatával a kérelmezőnek az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban tartott 2024. évi általános választásán (a továbbiakban: nemzetiségi képviselők önkormányzati választása) jelölő szervezetként való nyilvántartásba vétel iránti kérelmét visszautasította.

[3] A Nemzeti Választási Iroda a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 133. § (1) bekezdése alapján a bejelentést követően ellenőrizte a szervezet létezését és a bejelentő nyomtatványon feltüntetett adatainak hitelességét a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában. Az ellenőrzés alapján megállapította, hogy a szervezet a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2024. évi választásának kitűzésekor jogerősen szerepelt a civil szervezetek nyilvántartásában, illetve a P5 nyomtatványon megadott adatok egyezést mutattak a civil szervezetek nyilvántartásának adataival.

[4] A kérelmező bejelentkezéskor tett nyilatkozatának vizsgálata során azonban az NVB azt állapította meg, hogy a kérelmező nem felel meg a jogszabályban támasztott feltételeknek. A vizsgálatot a kérelmező Gyulai Törvényszék által megküldött 2021. január 1-én hatályos, 2016. július 1-én kelt (továbbiakban: Alapszabály1.), továbbá a bejelentkezéskor is hatályos, 2021. szeptember 27-én kelt (a továbbiakban: Alapszabály2.) alapszabályának teljes körű tartalmi áttekintésével végezte el.

[5] A vizsgálat során az NVB figyelemmel volt a Kúria Kvk.IV.37.946/2019/2., Kvk.III.37.927/2019/2. és a Kvk.I.37.934/2019/2. számú végzésében lefektetett szempontokra. Ennek során elsődlegesen azt vizsgálta, hogy azokban szerepel-e a román nemzetiség képviselője a nemzetiségi önkormányzati tevékenységben, mert ahogyan azt a Kvk.I.37.934/2019/2. számú végzés rögzíti, csak ebben az esetben minősülhet az egyesület nemzetiségi szervezetnek, „csak ilyen tevékenység folytatása esetén van lehetőség a nemzetiségi önkormányzati választásokon való jelölt állításra a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 58. § (1), valamint 60. § (1) és (2) bekezdése alapján”.

[6] Az NVB megállapítása szerint a kérelmezőnek az Alapszabály1.-ben és az Alapszabály2.-ben meghatározott alapvető célja többek között: „a helyi román nemzetiség anyanyelvének, hagyományainak megőrzésével, fejlesztésével, az önismereti tudat erősítésével és a közösségi élettel kapcsolatos tevékenység.” E cél alapján nem lehetséges minden kétséget kizáróan a nemzetiségi szervezetként való megjelenésre következtetni, ezért az NVB megvizsgálta e célkitűzés elérése érdekében a kérelmező Alapszabály1.-ben és Alapszabály2.-ben meghatározott fő- és más tevékenységét. A vizsgálat során nem talált olyan rendelkezést, amely egyértelműen utalna arra, hogy a kérelmező célja a román nemzetiség képviselője. Így az NVB arra az álláspontra jutott, hogy a szervezet célja – amely elsősorban a helyi román nemzetiség anyanyelvének, hagyományainak megőrzése, fejlesztése – nem teljesíti az Njtv. 2. § 14. pontjában előírt követelményt, az abban foglaltak nem értelmezhetők a román nemzetiség képviselőjeként a nemzetiségi önkormányzati tevékenységben.

[7] Mindezek alapján az NVB megállapította, hogy a kérelmező alapszabályaiban nem szerepel a román nemzetiség egyértelmű képviselője, így a szervezet bejelentése nem felel a jogszabályi feltételeknek, ezért a Ve. 133. § (2) bekezdése alapján visszautasította a jelölő szervezetként való nyilvántartásba vételét a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2024. évi választásán.

A felülvizsgálati kérelem

[8] A kérelmező az NVB határozatának felülvizsgálatát kérte azzal, hogy a Kúria azt változtassa meg és rendelje el az egyesületnek a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2024. évi általános választásán jelölő szervezetként történő nyilvántartásba vételét.

[9] Kérelmében arra hivatkozott, hogy a szabályozás lényegét tekintve 2005 óta változatlan. Az Njtv. hatályba lépése előtt a kisebbségi önkormányzati képviselők választásáról, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi CXIV. törvény (Kvjt.) 26. § (2) bekezdés a) pontja határozta meg a kisebbségi jelölő szervezet fogalmát és azt az Njtv. jelenleg hatályos rendelkezéseihez hasonlóan állapította meg. A jelölő szervezet fogalmának központi eleme volt, hogy alapszabályban rögzített célja az adott kisebbség képviselése. A kisebbség jelölő szervezetek tárgyában kiadott 20/2006. (VII.04.) OVB állásfoglalás a képviselő fogalmát is értelmezte, mely szerint a nemzeti, etnikai kisebbség képviselőt jelent minden olyan tevékenység, ami kisebbségi közügy megvalósítását mozdítja elő.

[10] A kérelmező kifejtette, hogy az Njtv. nemzetiségi szervezetre vonatkozó 2. § 14. pontja lényegét tekintve a törvény hatályba lépése (2014. évi általános nemzetiségi önkormányzati választások kitűzésének napja) óta nem módosult. A Kvjt-t hatályon kívül helyező Njtv. 2. § 1. pontja is azonos módon szabályozza a nemzetiségi közügy fogalmát, azzal a kiegészítéssel, hogy e fogalom alá tartozik a közhatalmat gyakorló állami és helyi önkormányzati szervekben, továbbá a nemzetiségi önkormányzati szervekben való nemzetiségi képviselőhez és mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek biztosításához kapcsolódó ügy is.

[11] Hangsúlyozta, hogy az Njtv. hivatkozott szabályai alapján a kérelmezőt mind a 2014. évi, mind a 2019. évi nemzetiségi választásokon jelölő szervezetként nyilvántartásba vették. Álláspontja szerint az évek óta fennálló azonos jogi szabályozás mellett kialakult eltérő jogértelmezés felvetheti a jogbiztonságból levezethető bizalomvédelem elvének sérelmét, hiszen a jogi szabályozás állandósága ellenére az NVB jelen jogértelmezése ellentétes a korábbi általános nemzetiségi választásokon működő választási bizottságok jogértelmezésével.

[12] Kifejtette továbbá, hogy a magyar nemzetiségi önkormányzati rendszer a kulturális autonómia elvére épül, így nem különíthető el mereven egymástól a nemzetiség érdekvédelmével, érdekképviselésével, a nemzetiségi kulturális autonómiával közvetlenül összefüggő tevékenység és a nemzetiségi közösség önkormányzati képviselése. A kérelmező alapszabályban meghatározott célja egyértelműen az Njtv-ben szabályozott egyéni és közösségi jogok érvényesítése, azaz nemzetiségi közügy megvalósítása, ami nyilvánvalóan bizonyítja a román nemzetiség képviselőt.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A kérelmező felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint megalapozott.

[14] A Kúria megállapította, hogy a kérelmező saját jelölő szervezeti minőségét érintő kérdésben járt el, így a Ve. 1. § c) pontja folytán a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán is irányadó Ve. 222. § (1) bekezdés szerinti érintettsége igazolt volt.

[15] A Kúriának jelen ügyben az Alapszabály1. és Alapszabály2. szövege alapján kellett elbírálni a kérelmező szervezet célkitűzéseinek törvényi megfelelését.

[16] A Ve. 3. § (1) bekezdésének 3. d) pontja alapján a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán jelölő szervezet a választás kitűzésekor a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő nemzetiségi szervezet, ha a választási bizottság a jelölő szervezetek nyilvántartásába felvette.

[17] Az Njtv. 2. § 14) pontja a nemzetiségi önkormányzatokra vonatkozó szabályok alkalmazása kapcsán határozza meg a „nemzetiségi szervezet” fogalmát. Ennek értelmében a Njtv. 50-72.§ alkalmazásában nemzetiségi szervezet a párt és a szakszervezet kivételével a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában szereplő olyan egyesület, amelynek alapszabályában - a nemzetiségi önkormányzati választás évét megelőzően legalább 3 éve - rögzített célja az e törvény szerinti, konkrétan megjelölt nemzetiség képviselése.

[18] A nemzetiségi szervezetnek való megfelelés vizsgálatakor az NVB-nek – az általa is hivatkozott kúriai jogértelmezésre figyelemmel – azt kellett megállapítania, hogy a kérelmező Alapszabály1. és Alapszabály2. szerinti céljai között szerepel-e a román nemzetiség képviselése a nemzetiségi önkormányzati tevékenységben, mivel csak ilyen tevékenység folytatása esetén van lehetőség a nemzetiségi önkormányzati választásokon való jelölt állításra az Njtv. 58. § (1), valamint 60. § (1) és (2) bekezdése alapján.

[19] Az NVB a Kvk.III.37.927/2019/2. számú végzésében foglaltak szerint végezte el vizsgálta, hogy az „alapszabályban rögzített cél” az adott alapszabály mely szövege/szövegrésze alapján bírálendő el, minek alapján kell meghatározni az adott szervezet célkitűzéseinek Njtv. szerinti megfelelőségét. A Kúria a hivatkozott végzésében a szervezet teljes tevékenységi köréhez képest állapította meg a nemzetiségi önkormányzati választásokon való részvételre vonatkozó cél megállapíthatóságának alapszabály szerinti kereteit. Eerre a vizsgálódásra akkor kerülhet sor, ha az adott alapszabályban rögzített célok nem tartalmazznak kifejezett és egyértelmű rendelkezést a nemzetiségi szervezetként való eljárásra.

[20] Az iratok között rendelkezésre áll a kérelmező 2016. július 1-én és 2021. szeptember 27-én kelt Alapszabálya, melynek II. pontja alapján a kérelmező „Alapvető célja, hogy irányítsa és szervezze a helyi román nemzetiség anyanyelvének, hagyományainak megőrzésével, fejlesztésével, az önismereti tudat erősítésével és a közösségi élettel kapcsolatos tevékenységet. Az egyesület azonosul olyan nemzeti kisebbségi törekvésekkel, amely támogatja és védi nemzetiségi jogait. Részt vállal az egyházi közösségek támogatásában, oktatási, kulturális tevékenységek fejlesztésében. A közösség céljainak megvalósítása érdekében előadásokat, vitákat és programokat rendez.”

[21] Az Njtv. 2. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a nemzetiségi önkormányzat „a nemzetiségi közösséget megillető jogosultságok érvényesítésére, a nemzetiségek érdekeinek védelmére és képviseletére, a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetiségi közügyek települési, területi vagy országos szinten történő önálló intézésére jön létre”.

[22] Az Njtv. 2. § (1) bekezdés 1. pontja határozza meg a nemzetiségi közügy fogalmát. E szerint az magában foglalja az e törvényben biztosított egyéni és közösségi jogok érvényesülése, a nemzetiséghez tartozók érdekeinek kifejezésre juttatása – különösen az anyanyelv ápolása, őrzése és gyarapítása, továbbá a nemzetiségek kulturális autonómiájának a nemzetiségi önkormányzatok által történő megvalósítása és megőrzése – érdekében a nemzetiséghez tartozók meghatározott közszolgáltatásokkal való ellátásával, ezen ügyek önálló vitelével és az ehhez szükséges szervezeti, személyi és anyagi feltételek megteremtésével összefüggő ügyet; [a) pont], valamint a közhatalmat gyakorló állami és helyi önkormányzati szervekben, továbbá a nemzetiségi önkormányzati szervekben való nemzetiségi képviselethez és mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek biztosításához kapcsolódó ügyet; [b) pont]

[23] A kérelmező szervezet Alapszabályának nyilvántartás szerinti szövegét a Kúria teljeskörűen tartalmilag is áttekintette. Az Alapszabály fentiekben idézett célmeghatározása ugyan expressis verbis nem tartalmazza a képviselet kifejezést, de a valós tartalma alapján arra lehet következtetni, hogy a kérelmező az Njtv. 11-16. §-okban szabályozott egyéni és a 17-21. §-ok szerinti közösségi jogok érvényesítésével összefüggő nemzetiségi közügy

megvalósítása érdekében jött létre, a román nemzetiség érdekeit kívánja védeni és képviselni, ezért a Kúria megállapíthatónak tartotta a kérelmező egyesület nemzetiségi szervezetnek minősítését. A kérelmező ezzel összefüggésben alappal hivatkozott arra, hogy a nemzetiségi önkormányzati rendszer is az Njtv. 2. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott kulturális autonómia elvére épül, fő feladata a nemzetiségek érdekeinek védelme és képviselete, ezért e tevékenységek merev elválasztása nem indokolt. A kérelmező Alapszabálya egyértelműen tartalmazza, hogy az egyesület célkitűzései elérése érdekében – egyebek mellett – „ellátja tagjainak érdekvédelmét”. [4) pont]

[24] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria a bizalomvédelem sérelmével összefüggésben kiemeli, hogy a kérelmezőnek a 2016. július 1-től hatályos Alapszabálya a cél szerinti tevékenységet érintően nem változott, ahogyan az Njtv. 2. § 14) pontja is 2019. július 30-tól azonos szabályozási tartalommal van hatályban.

[25] A bizalomvédelem elve a jog állandóságába vetett bizakodásnak a jogbiztonság alapján történő védelmét jelenti. ([3241/2019. (X. 17.) AB határozat Indokolás [31]) Változatlan jogi és ténybeli állapot fennállása esetén a jogbiztonság részét képező bizalomvédelem alkotmányos követelménye alapján az is joggal várható el, hogy a jogalkalmazó szervek jogértelmezése kiszámítható legyen. A kérelmezőt azonos jogi szabályozás mellett a csatolt határozatok alapján 2019. évben is igazoltan nyilvántartásba vették jelölő szervezetként, ezért joggal bízhatott abban, hogy a célkitűzése megfelel a törvényi előírásnak.

[26] A Ve. 132. §-a alapján az illetékes választási bizottság minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelölő szervezetet, jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő negyedik napon – nyilvántartásba vesz. A Ve. 133. § (2) bekezdése szerint a választási bizottság visszautasítja a jelölő szervezet nyilvántartásba vételét, ha bejelentése a törvényes feltételeknek nem felel meg.

[27] Jelen ügyben az NVB a határozatában felhívott kúriai határozatok elvi jellegű megállapításaiból kiindulva – figyelmen kívül hagyva az ügy egyedi körülményeit – téves következtetést vont le a bejelentés elbírálása során arra nézve, hogy a kérelmező – a Njtv. 2. § 14) pontja alkalmazásában – nem minősül nemzetiségi szervezetnek, így nem illeti meg a Njtv. 58. § (1), valamint 60. § (1) és (2) bekezdései szerinti jelölt-és listaállítás joga, ezért a jelölő szervezetként való nyilvántartásba vétel visszautasítása megalapozatlan és jogszabálysértő.

A fentiekben kifejtettek szerint a Kúria az NVB határozatát a Ve. 231. § (5) bekezdés b) pontja alapján a rendelkező részben foglaltak szerint változtatta meg.

A határozat elvi tartalma

[28] *A nemzetiségi önkormányzati rendszer az Njtv. 2. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott kulturális autonómia elvére épül, fő feladata a nemzetiségek érdekeinek védelme és képviselete, ezért e tevékenységek merev elválasztása a jelölő szervezet nyilvántartásba vételi eljárásban a nemzetiségi szervezetnek való megfelelés vizsgálata során nem indokolt.*

Záró rész

[29] A Kúria a felülvizsgálati kérelemről a Ve. 229. § (2) bekezdése alapján nemperes eljárásban döntött.

[30] A felülvizsgálati kérelem eredményre vezetett, ezért a Ve. 228. § (2) bekezdése és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 102. § (6) bekezdése alapján az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (5) bekezdése szerinti mértékű nemperes eljárási illeték az állam terhén marad.

[31] A határozat elleni további jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2024. március 26.

Dr. Kalas Tibor s.k.
a tanács elnöke

Dr. Dobó Viola s.k.
előadó bíró

Dr. Balogh Zsolt s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő